

Să învățăm profesionalismul în Asociație

Elena HARCONIȚA, Elena STRATAN

La Biblioteca Științifică a Universității de Stat Alecu Russo, în luna martie, s-au adunat bibliotecarii din bibliotecile de toate tipurile ale municipiului Bălți la o întrunire profesională cu genericul *Să învățăm profesionalismul în Asociație*, întrunire la care au partici-

pat 45 de bibliotecari, precum și dna Lidia Gagim, specialist principal, Direcția de Învățămînt, responsabil de activitatea bibliotecilor școlare și dna Lidia Noroc – Pînzaru, specialist principal la Direcția Cultură a Primăriei, responsabil de activitatea bibliotecilor publice. Asociația bibliotecarilor din Republica Moldova își desfășoară activitatea începînd cu 1991 și a urmărit, în permanență să atragă în rîndurile sale cît mai mulți bibliotecari, încercînd astfel să sensibilizeze comunitatea asupra diverselor probleme cu care se confruntă bibliotecile și personalul acestora. Deși statisticile afirmă că numărul total de specialiști în domeniu este de 5 740, de la an la an, vorbim doar

de 1500 membrii ai ABRM. Bibliotecarii din învățămînt nefiind incluși în statisticile efectuate la noi, era firesc ca ei să nu participe la activitatea Asociației. Conform articolului 23 al Statutului ABRM, filialele pot fi constituite după criteriul teritorial sau departamental. Dacă bibliotecile mari au devenit și membri colectivi ai Asociației, atunci bibliotecarii școlari s-au unit în filiale doar în sectorul Rîșcani și Centru din Chișinău, orașele Soroca și Florești. Filialele cunoscute pînă acum se organizau doar mai mult după al doilea principiu, cel departamental. Pînă în toamna anului 2006, la Bălți activau două filiale: a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat Alecu Russo și a Bibliotecii Municipale Eugeniu Coșeriu. Bibliotecarii din învățămîntul preuniversitar rămîneau în afara Asociației. Conferința ABRM (3 - 4 octombrie 2006), apelul președintelui Asociației, precum și solicitarea informațiilor privind activitatea filialelor a impulsionat decizia de a constitui o singură Filială a bibliotecarilor din Bălți, cu sediul la Biblioteca Universitară. Filiala nou - creată numără 134 de membri: 72 de bibliotecari universitari, 30 - din bibliotecile publice, 26 - din bibliotecile școlare, 4 – din biblioteci de colegiu și 2 din școlile profesionale.

Invitați la această reuniune profesională, celor 45 de reprezentanți ai bibliotecilor bălțene li s-a propus un program consistent, structurat în două compartimente: comunicări și informații utile pentru buna desfășurare a activității profesionale, argumentarea participării la viața Asociației, în partea a doua a urmat un seminar cu prezentări aplicative în

PowerPoint, difuzarea suportului didactic necesar, a materialelor promoționale și donația a 50 titluri de cărți în 165 de exemplare din colecția de schimb a Centrului de Documentare a ONU din Biblioteca Științifică.

Președintele Filialei de Bălți a ABRM, Elena Harconița, a vorbit despre necesitatea creării și promovării priorităților Asociației, a acestui agent al schimbării, porta - voce a sistemului național de biblioteci, organizație prin care pot fi influențați factorii de decizie, în vederea îmbunătățirii condițiilor de activitate a bibliotecilor și a bibliotecarilor din țară. Prin intermediul Asociației, se face integrarea în comunitatea globală bibliotecară, purtând relații cu IFLA și organizațiile similare din alte țări.

A fost trecută în revistă istoria creării Asociației Bibliotecarilor în R. Moldova, principiile generale pe care se constituie Asociația, atribuțiile și scopurile ei, realizările ABRM timp de 16 ani: organizarea a 4 congrese și a conferințelor anuale, contribuții la consolidarea rolului bibliotecilor în societate, instituirea Zilei Bibliotecarului, majorarea salariilor, atestarea și obținerea gradelor de calificare. Realizarea proiectelor de anvergură: SIBIMOL, EBSCO, Școala de Bibliotecono-

mie, Memoria Moldovei, Biblioteca Națională Numerică, Proiectul PULMAN ș.a. Rămânând membru (cotizația anuală de 750 euro) a Federației Internaționale a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (IFLA), ABRM promovează documentele internaționale adoptate la congresele acesteia și ideile care susțin că bibliotecile sînt inima societății informaționale,

centre de educație și cultură, parte a infrastructurii informaționale a societății, ele asigură accesul liber la informații, sînt producătoare de variate și noi servicii.

Documentele de reglementare a activității bibliotecare, legi și hotărîrî de guvern, instrucțiuni, viața Asociației și a filialelor ei, proiecte și publicații ABRM cu full-textele integrale, anunțuri și informații pot fi vizualizate pe pagina web, care pentru prima dată a fost lansată la conferința din octombrie anul trecut, iar în cadrul acestei acțiuni a fost demonstrată participanților. Au fost trecute în revistă publicațiile periodice precum și primele 2 cărți din domeniu: manualul *Accesul persoanelor dezavantajate la potențialul bibliotecilor*, semnat de dr. Lidia Kulikovski, directoarea Bibliotecii Municipale B. P. Hașdeu și *Libertatea intelectuală și accesul liber la informație*, autor Irina Digodi, ediții apărute sub egida Asociației. Anul 2005 a fost marcat prin apariția primelor numere ale *Buletinului ABRM*, editat de un colegiu de redacție profesionist, care a dovedit o bună colaborare cu autorii - bibliotecari, o consecvență rigidă prin continuarea aparițiilor în anii următori cu susținerea Camerei Naționale a Cărții, Bibliotecii Municipale B. P. Hașdeu, Bibliotecii Științifice a Universității Agrare. S-a vorbit despre periodicele de specialitate, 25 titluri (din America, Romania, Rusia, Bielarși), care se regăsesc în colecția respectivă a Bibliotecii – gazde, nefiind lipsă prestigioase publicații autohtone: Calendarul Național, Magazin Bibliologic, Gazeta Bibliotecarului, Info Agrarius, Bibliopolis, Confluente Bibliologice.

Toate aceste surse sînt absolut necesare perfecționării profesionale și, în mod special, trebuie explorate în vederea pregătirii pentru atestarea din anul curent, proces în care, cu siguranță, vor fi implicați și bibliote-

carii școlari din municipiu, privați (printr-o confuzie regretabilă) de acest drept în anul trecut. Despre unele modalități actuale de instruire a vorbit dna Zinaida Dolința, directorul Bibliotecii Municipale Eugeniu Coșeriu. Dumneaei s-a referit la un șir de seminare planificate de această bibliotecă, la care sînt invitați specialiști din diverse biblioteci.

Membrii ABRM li s-au înmînat Legitimările și li s-a propus un program de activitate a Filialei pentru 2007: Indicatori de performanță - suport important în evaluarea activității și promovării imaginii bibliotecii (seminar - aprilie); Biblioteca universitară: formarea infrastructurii intelectuale și informaționale (conferință - mai); Conferința anuală a ABRM (octombrie); Obiective prioritare pentru 2008 (seminar - decembrie).

Pentru o mai bună cunoaștere și colaborare a membrilor asociației, dna Silvia Ciobanu, șef serviciu, a prezentat pagina web a Bibliotecii universitare, comentînd fiecare opțiune, inclusiv catalogul on-line cu conexiune la biblioteca digitală.

Centrul de Documentare al ONU, despre activitatea căruia a vorbit cu entuziasm șeful lui, dna Valentina Topalo, a invitat bibliotecarii la un parteneriat durabil întru beneficiul cititorilor bibliotecilor și a difuzat mai multe materiale, utile oricărei colecții.

Una din condițiile fundamentale ale activității bibliotecare este cunoașterea și respectarea legislației, standardelor și normelor în vigoare. În comunicările ce au urmat, au fost abordate subiecte importante în contextul schimbărilor ce s-au produs în biblioteconomie: Descrierea bibliografică conform Standardului Interstatal GOST 7.1 - 2003 Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică. Cerințe generale și reguli de aplicare" (Lina Mihaluță, șef Serviciu Catalogare / Clasificare) ; Reguli de alcătuire a referințelor bibliografice conform SR ISO 690 Referințe bibliografice. Conținut, formă și structură; Standard SR ISO 690 -2: 2005; Referințe bibliografice . Partea 2: Documente electronice

complete sau părți de documente. (Anișoara Nagherneac, bibliotecar principal); Sistemul ISBN, ISSN, CIP în Republica Moldova (Elena Stratan, șef Serviciu Studii și Cercetări. Asistență de Specialitate).

Fiecare participant a intrat în posesia unui set de materiale cu mostre ale descrierilor bibliografice, a Ghidului Licențiatului (BȘ a US „A. Russo”), a unor alte materiale promoționale și documente de la CD a ONU.

Bibliotecarii au apreciat mult lucrările acestei întruniri, cele mai importante aspecte fiind oglindite în informația referitoare la ABRM și în publicațiile periodice, pe pagina web a Asociației și a Bibliotecii universitare, prin intermediul CD a ONU, prin expoziția *Dimensiuni spirituale* și, evident, în informațiile privind aplicarea standardelor nominalizate. Pentru viitoarele întruniri au fost selectate următoarele teme: Cultura lecturii copiilor, Cultura informațională a beneficiarilor, Modalități de clasificare și schimbările CZU, Planificarea și raportarea activității bibliotecii.

Aducem și pe această cale mulțumiri echipei de bibliotecari universitari, posesori ai gradului de calificare superior, care au reușit să organizeze o întrunire de înaltă ținută profesională.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți a organizat la 25 aprilie 2007 Atelierul profesional *Indicatori de performanță - suport important în evaluarea activității și promovării imaginii bibliotecii*. La atelier au participat 36 bibliotecari din bibliotecile de învățămînt și publice ale municipiului, membri ai ABRM (filiala Bălți), precum și din bibliotecile de colegiu patronate din nordul Moldovei. Moderatoarea, Elena Stratan, șef Serviciu Studii și Cercetări a vorbit despre finalitatea preconizată a întrunirii: difuzarea cunoștințelor și abilităților vis-a-vis de cadrul legislativ și standardele de bibliotecă.

Dora Caduc, director adjunct, în comunicarea *Statistica bibliotecară. Standardul SR ISO 2789:1993 Informare și do-*

cumentare. *Statistica internațională de bibliotecă. Instrucțiune privind evidența colecțiilor de bibliotecă* a vorbit despre legislația în vigoare referitor la statistica bibliotecară cu accentul pe Standardul nou ISO/FDIS 2789:2001 *Statistica internațională de bibliotecă* care urmează să fie aprobat de către Comitetul Tehnic nr. 1 în timpul apropiat. Comentînd structura Standardului, vorbitoarea

a remarcat scopurile, schimbările, completările, noile compartimente incluse etc. Dumneaei s-a referit mai detaliat la capitolele *Termeni și definiții, Colectarea datelor statistice*, explicînd termenii noi: *document digital, carte electronică, sesiune Internet, vizită virtuală, utilizator activ, acces, rețea, locuri, spații, stații de lucru*. Capitolul șase *Colectarea datelor statistice* indică modalitățile de calcul al fiecărui element, susținute de anexe reprezentative. În continuare, Dora Caduc a prezentat *Instrucțiunea Evidența colecțiilor de bibliotecă*, document ce determină regulile generale de evidență, indiferent de statutul bibliotecii și structura colecțiilor.

Elena Stratan s-a referit, în comunicarea *Importanța indicatorilor statistici în planificarea activității Bibliotecii. Prezentarea Programului de activitate al BȘU pentru anul 2007*, la tipurile de planificare, modele de scheme de planificare operațională în instituțiile bibliotecare din republică, la scopurile și avantajele planificării, tipurile de indicatori statistici tradiționali și noi. Conținutul teoretic a fost susținut de prezentarea Planului de activitate a BȘU bălțene, insistîndu-se pe prin-

cipalele compartimente, forma de plan, schema clasificării obiectivelor, indicatorii statistici, anexele. Elena Stratan a trecut în revistă obiectivele grupate după domeniile de activitate a BȘU care sînt simetrice cu cele 14 servicii / centre, s-a referit și la *Programele specifice de activitate (Manifestări culturale și promoționale, Programul perfecționării profesionale, Școala Angajatului)*, la anexele care servesc la comprehensiunea și realizarea planului ce conține obiectivele: *Activitatea de cercetare, metodică, editorială, Planul de acțiuni EBSCO Publishing eIFL Direct, subiectele Consiliului Administrativ și Coordonator, Bugetul orelor de lucru, Repartizarea orelor - lucru pe servicii, Calcularea indicelui beneficiarului înscris etc.*

Silvia Ciobanu, șef Serviciu Săli de Lectură a prezentat *Standardul ISO 11 620 : 2005 Informare și Documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci*, menționînd că scopul prim al indicatorilor de performanță este de a funcționa ca instrument de evaluare a calității și eficacității serviciilor prestate de bibliotecă. Prezentul Standard precizează condițiile de aplicare a indicatorilor de performanță și stabilește un set de indicatori valabili pentru uzul bibliotecilor de toate tipurile, definiția standardizată a termenilor de bază pentru evaluarea performanței în biblioteci (eficiență, performanță, indicator de perfor-

manță, disponibilitate, fiabilitate, indicator, misiune, obiectiv general, obiectiv operational, calitate, validitate etc.). În continuare, Silvia Ciobanu a remarcat avantajele menținerii principalilor indicatori statistici vis-a-vis de evalu-

area activității la un moment dat, stabilirea priorităților, realizarea controlului asupra îndeplinirii obiectivelor, stabilirea compartimentelor în care exista dificultăți, luarea unor decizii, furnizarea de răspunsuri la solicitări privind activitatea instituției etc.

Mecanismul calculării indicatorilor de performanță a fost prezentat de D. Caduc în comunicarea aplicativă *Metodica calculării indicatorilor de performanță în baza datelor statistice ale Bibliotecii Universitare pentru anul 2006*. Totodată, dna Caduc a răspuns la mai multe întrebări referitoare la subiectul în discuție, explicând modul de calculare a fiecărui tip de indicator, specificând că pentru a folosi cât mai eficient resursele pe care le avem la dispoziție, e nesar să utilizăm indicatorii de performanță. Dînsa a atras atenția îndeosebi la procedura de calcul, la 17, cei mai reprezentativi indicatori (rata de împrumut a stocului, frecvența medie zilnică ponderată, vizite la bibliotecă, rata de utilizare a documentelor, documente împrumutate, rata de ocupare a locurilor din bibliotecă, titluri adăugate stocului, exemplare în stoc, exemplare adăugate stocului, timp mediu necesar pentru prelucrarea documentelor etc.) Fiecare participant a primit în mapa didactică mostrele *Metodica calculării indicatorilor de performanță* și Auditul BŞ US Alecu Russo, documente elaborate și editate de Bibliotecă în seria *În ajutorul bibliotecarului*.

Un model concret de evidență statistică în regim electronic a fost prezentat de Elena Cristian șef Serviciu Săli de Împrumut în comunicarea-aplicativă *Evidența statistică în sistem automatizat - experiența Bibliotecii Universitare bălțene*. Participanții au

putut lua cunoștință cum se face evidența statistică zilnică, lunară, trimestrială, anuală și tabelul general-cumulativ de statistica al Bibliotecii (situația la zi). Sistemul statistic propriu este creat în EXCEL de Centrul Automatizare și numără 45 indicatori, grupați în 4 mari rubrici: cititori înscriși, beneficiari, frecvențe, documente împrumutate. Documentele împrumutate sînt clasificate după tipul documentului (științifică, didactică, beletristică) categoriile (seriale, aplicații, muzică tipărită, casete, disc, CD, AV, Internet, Opac, Jurist, EBSCO, aplicații, procesare), pe limbi (română, rusă, ucraineană, engleză, franceză, germană), pe domenii (0, 004, 1, 159, 9, 2, 3, 33, 34, 37, 5, 6, 65, 7, 80, 82, 9). Dumneaei a mai menționat că, în formă automatizată, acest raport reflectă ideal activitatea Bibliotecii, indică răspunsuri imediate la diverse solicitări privind utilizarea serviciilor prestate, posibilitatea vizualizării pe ecran a tuturor datelor necesare, oferă o gamă largă de afișare a diferitor legături între date, permite analiza / compararea indicatorilor din subdiviziuni, propune informații relevante pentru aprecierea fiecărui sector de activitate a bibliotecii, ține la curent cu situația tranzacțiilor etc.

În cadrul atelierului au fost organizate expozițiile: *Statistica de bibliotecă – reper al dezvoltării serviciilor bibliotecare*; *Freamătul plăcut al Cărții Rare* (23 aprilie - Ziua Internațională a Cărții și a Dreptului de Autor); *Total începe de la o idee* (26 aprilie - Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale).

Participanților le-au fost oferite din partea Biroului de Informare al Consiliului Europei și Bibliotecii Științifice donații, conținând diverse materiale.